

KURJER WILEŃSKI

Rok V. Zima.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr. 277 (1324)

Dziesięciolecie Wielkiej Rumunii.

Dzień 1-go grudnia jest 10-tą rocznicą zjednoczenia ze Starą Rumunią innych ziem rumuńskich, pozostających przedtem w granicach państw sąsiednich. 1-go grudnia 1918 r. król Ferdynand wkroczył na czele armii rumuńskiej do Bukaresztu, opuszczonego przez okupacyjne wojska niemiecko-austriackie. Tegoż dnia nastąpiło proklamowanie w Alba Julia przez Rumunów siedmiogrodzkiego przyłączenia Siedmiogrodu do państwa rumuńskiego. Oba te wydarzenia stanowią zakończenie procesu tworzenia się dzisiejszej Rumunii i wskutek tego dzień, kiedy one nastąpiły, obchodzą Rumuni jako swoje święto państwowe.

Zrywając sojusz, łączący ją z Austro-Węgierską monarchią i wstępując w wojnę z nią, Rumunia działała z jednej strony pod wpływem nacisku Ententy, z drugiej — pod wpływem dążeń do zjednoczenia ze sobą ziem siedmiogrodzkich, etnograficznie w znacznej części rumuńskich. Decyzja ta nie przyszła łatwo. Król Karol I na początku wojny wystąpił za wypełnieniem zobowiązań sojuszniczych wobec Austrii i czynnego jej poparcia, lecz spotkał się ze stanowczym sprzeciwem Rady Koronnej. Niedługo potem król zmarł (10-X 1914), a bratanek i następca jego Ferdynand I po długich wahanach zdecydował się pchnąć politykę rumuńską w przeciwnym kierunku i 27 sierpnia 1916 roku ogłosił wojnę Austro-Węgrom. Chwila wydawała się bardzo odpowiednią. Niemcy zwyciężone pod Verdun, Austria zajęta odpięciem szóstą ofensywę włoskiej nad Isonzo, zwycięski atak Brusłowa na Wołyniu i Bukwinie — wszystko to otwierało przed Rumunią wielkie możliwości. Nadzieje jednak na łatwe zwycięstwo srodze zawiodły. Armia, a szczególnie dowództwo rumuńskie wykazało zupełnie niedostateczne przygotowanie do poważnej akcji wojennej.

Dano czas armjom niemieckim i austriackim do przegrupowania się i w ciągu 3-tych tygodni po trzech przegranych bitwach utraciono zajęty niemal bez walki Siedmiogrod. Nastąpiła koncentryczna ofensywa armii Falkenhayna i Mackenzena, zakończona okupacją całej Wołoszczyzny wraz ze stolicą królestwa Rumuńskiego — Bukaresztem. Król Ferdynand z resztkami armii wycofał się do nieokupowanej części Multan i przebywał w Jassach aż do późnej jesieni 1918 r. 7 maja 1918 r. zawarła Rumunia niezmienne ciężki pokój z państwami centralnymi w Bukareszcie, załamanie się jednak ich w pół roku później i ogólna zmiana sytuacji wojennej i politycznej uczyniła warunki tego pokoju bezprzedmiotowymi. Sytuacja zmieniła się dla Rumunii niezwykle pomyślnie. Przeciwnicy byli rozgromieni na głównych frontach i nie byli w stanie okazać Rumunom poważniejszego oporu. Wypadki potoczyły się w temple bardzo szybko, gdyż na terytorium dzisiejszej Rumunii nie okazało się wówczas żadnej siły, zdolnej do przeciwstawienia się aspiracjom rumuńskim. W dniu 1 grudnia 1918 r. cała dzisiejsza Rumunia była we władzy rządu bucharsztańskiego. Zdobycz wojenna była tak wielka, o jakiej nikt chyba w Rumunii na początku wojny nie marzył.

W ciągu pierwszego dziesięciolecia swego istnienia wielka Rumunia dokonała ogromnej pracy wewnętrznej. Jej mężowie stanu wykazali wielkie zrozumienie konieczności państwowych oraz wielką bezwzględność przy ich załatwianiu w stosunku do interesów poszczególnych klas lub grup społecznych. Przy końcu wojny stosunki społeczne wymagały radykalnej reformy. Rumunia była krajem, w którym 1/2 proc. ogólnej ilości właścicieli ziemskich posiadało przeszło 50 proc. obszaru rolnego. Zaburzenia chłopskie na tle agrarnym w roku 1907 i ciągły ferment wśród bezrolnych i małorolnych mas, groziły powtórzeniem się w daleko większym rozmiarach, zwłaszcza, że przykład Besarabii, dokąd już zdążyły przeniknąć idee bolsze-

wickie z Rosji, znajdował oddźwięk w innych częściach państwa.

Rząd rumuński ocenił w całej pełni zagrażające stąd niebezpieczeństwo i z wielką energią przeprowadził radykalną reformę rolną. W ciągu kilku lat wywłaszczono w Rumunii około 6 milionów hektarów większej i państwowej własności i utworzono z tego około półtora miliona nowych drobnych gospodarstw. Stan posiadania drobnej własności ziemskiej podniósł się z niespełna 12-tu milionów ha w r. 1916 do 18-tu milionów ha przy końcu roku 1924.

W tym radykalizmie reformy odegrały pewną rolę względy polityczne. Wielka własność ziemiska w nowonabytych prowincjach znajdowała się przeważnie w rękach osób narodowości niemurumskiej — Węgrów, Niemców, Rosjan. Przez znaczne obciążenie ich majątków podcięto polityczne wpływy tych osób i wzmocniono stanowisko ludności rumuńskiej.

Troska o szybsze i ściślejsze zespolenie się wszystkich nowych terytoriów ze Starą Rumunią zrodziła również silny prąd centralistyczny, którego wyrazem była polityka partii liberalnej, reprezentowana przez obu braci Bratianu.

Z centralizmem szedł w parze nacjonalizm rumuński, zmierzający do nadania państwu jaknajbardziej narodowo-rumuńskiego charakteru. Rumuni nie bez racji przypuszczali, że mniejszości narodowe, w wyjątkiem może Polaków i Niemców, skłonne będą — przynajmniej narazie — do ulegania tendencjom odśrodkowym. Stąd wewnętrzna polityka Rumunii nacechowana była — zwłaszcza w okresie rządów partii liberalnej — silnym nacjonalizmem i nietolerancją względem innych narodowości.

Niezmiernie niski poziom ludności wiejskiej i centralistyczno-biurokratyczny system administracji, nie przebiegającej w śladach działania, wytworzyły w Rumunii specyficzne stosunki, w których podczas wszelkich wyborów, odnoszących drugoczęściowo do państwa, w których rękach znajdowała się w chwili wyborów władz. Wybory w czerwcu 1920 roku dały rządzącej wówczas partii ludowej gen. Averescu 215 mandatów, zaś liberalom braci Bratianu tylko 8. W niespełna 2 lata później w marcu 1922 r. wybory przeprowadzał rząd J. Bratianu i uzyskał 250 mandatów, podczas kiedy partia Averescu tylko 10.

Powiększenie więcej niż w dwójnasób terytorium państwa rumuńskiego odbyło się kosztem wszystkich niemal sąsiadów. Musiała wskutek tego wszystkie rządy rumuńskie zwracać baczną uwagę na kwestię zabezpieczenia swego nowego stanu posiadania przed tendencjami odwetowymi tych sąsiadów. Środkiem ku temu miały być liczne sojusze, przede wszystkim z Polską i Francją. Od strony najmniej z poniesionymi stratami pogodzonych Węgier zabezpieczał Rumunię udział w t. zw. Małej Entencie, czyli porozumieniu trzech państw sukcesyjnych co do wzajemnego zabezpieczenia się przed ewentualnymi dążeniami do restauracji monarchii habsburskiej w tej czy innej formie. Rumunia, która jakiś czas wahała się przystąpić do tego porozumienia, zdecydowała się na ten krok pod wpływem próby ex-cesarza Karola na wiosnę 1921 roku przywrócenia sobie korony węgierskiej. Naogół ostrze Małej Ententy zwrócone jest przeciwko Węgrom, ponieważ wojenna Austria zrezygnowała z wszelkich szerszych aspiracji, kontentując się dążeniem do stania się jednym więcej państwem w Rzeszy Niemieckiej.

Największe jednak niebezpieczeństwo zagraża Rumunii ze strony Rosji, która, pomimo licznych prób, dotąd straciła Besarabię nie uznała. Nieobliczalny kolos rosyjski, nie związany żadnymi zobowiązaniami międzynarodowymi i nie będący członkiem Ligi Narodów zechce zapewne każdą konflagrację na Bałkanach lub w Europie Środkowej wykorzystać, aby zdobyć z powrotem utraconą prowincję.

Zniewala to rząd rumuński do wielkiej czujności, zwłaszcza, że ludność ukra-

OD WYDAWNICTWA.

Niniejszem podajemy do wiadomości naszych Szanownych Prenumeratorów i Czytelników, że począwszy od dnia 3-go b.m. „KURJER WILEŃSKI“ w zwiększonym formacie drukowany będzie w drukarni „Znicz“ przy ul. Św. Janki 1, która to drukarnia z dnem 1 b. m. przeszła pod osobisty zarząd naszego Wydawnictwa.

S. + P.

STANISŁAW FRĄCKIEWICZ

Starszy Asesor Oddziału Eksploatacyjnego. Członek Zarządu Z.U.K. Koła Wilno-osob. zmarł dnia 1 grudnia 1928 r. w wieku lat 35. Ekspozycja zwłok ze szpitala Kolejowego na Wilczej Łapie na cmentarz Rosa odbędzie się w dniu 3 grudnia 1928 r. O czym zawiadamia składając wyrazy Cześć Zmarłemu ZARZĄD KOŁA.

3939

Przed grudniową sesją Rady Ligi Narodów.

Stara piosenka urzędówki litewskiej.

KOWNO, 1. XII. (Pat.) „Lietuvos Aidas“ w związku z nadchodzącą sesją Rady Ligi Narodów zamieszcza artykuł wstępny, dotyczący konfliktu polsko-litewskiego.

Pismo wypowiada opinie, że wileński węzeł polityczny nie może być rozcięty przez Ligę Narodów, dopóki Polska nie uzna praw Litwy. Istnieją przewidywania, że tym razem Chamberlain w Lugano wystąpi przeciwko Litwie niemniej surowo, niż uczynił to ostatnio w Genewie. Podtrzymywano go będzie także przedstawiciel Francji. Pesymistyczne perspektywy rysują ci, którzy mówią o organizowaniu przez Anglię bloku antysowieckiego z Polską i Rumunią na czele. Chamberlain — sądzi — będzie wywierał nacisk na Litwę, aby ta szła na rękę Polsce i aby w ten sposób można było wzmocnić blok antysowiecki.

My nie wierzymy — pisze dziennik — żeby ów blok był czemś realnym w kombinacjach zachodnio-europejskich polityków. Nie wierzymy również, żeby w obecnych warunkach politycznych cokolwiek mogło zmusić Litwę do zrzeczenia się przez nią swych praw. Jak pisaaliśmy w swoim czasie, Rada Ligi Narodów powinna, po wysłuchaniu sprawozdania o sporze litewsko-polskim orzec, że Litwa spełniła swój obowiązek jako strażniczka pokoju i że niebezpieczeństwo wojenne w tym zakątku Europy w chwili obecnej nie istnieje, szczególnie jeśli wziąć pod uwagę, że Litwini nie zamierzają i nie mogą napaść na Polskę i że z drugiej strony sami Polacy podpisali pakt Kelloga i dali obietnicę nienapać na Litwę.

Dalej obydwu państwom należałoby dać możliwość, żeby z czasem drogą pokojową rozwiązywały swe stosunki. Nie byłoby to trudne do uskutecznienia, jeśli się uwzględni, że Litwa nie wyrzeka się prowadzenia pertraktacji z Polską i że w przyszłości szukać będzie dróg dla uregulowania przedewszystkiem stosunków gospodarczych między obu państwami, — które de facto już istnieją. — Tą drogą Rada Ligi Narodów mogłaby najlepiej dowieść swego obiektywizmu.

Woldemaras zwleka z podpisaniem protokołu ostatniej konferencji królewskiej.

KOWNO, 1. XII. (Pat.) Sekretarz delegacji polskiej na konferencji w Królewskiej, w dalszym ciągu przebywa w Kownie, ponieważ protokół dotychczas nie został podpisany.

Upadek marynarki francuskiej.

PARYŻ, 1. XII. (Pat.) Na posiedzeniu komisji Spraw Zagranicznych Izby Leygues wykazał, że od roku 1918 marynarka francuska upadła z 850 tys. tonn do 400 tys. t. Do roku 1922 Francja wybudowała jednostek morskich zaledwie 28 tys. t., podczas gdy Włochy wybudowały 89 tys., Japonia 465 tys., Stany Zjednoczone 870 tys., Wielka Brytania jeden milion 170 tys. tonn. Budowa marynarki francuskiej na rok 1929 jest niższa o 26 proc., od budowy z roku 1914, podczas gdy budowa Stanów Zjednoczonych wzrosła o 165 proc. Japonii o 120 proc., Włoch o 15 proc.

fińska, zwartą masą zamieszkującą północną Besarabię, zdradza żywe sympatie albo do sowieckiej republiki ukraińskiej, albo wogóle do niepodległościowych dążeń narodu ukraińskiego.

Sojusz polsko-rumuński, zawarty w Bukareszcie 3-go marca 1921 roku ma na celu wspólną obronę granic tych państw przed agresją rosyjską.

Król Ferdynand I był pierwszym z pośród głów innych państw, który złożył oficjalną wizytę Naczelnikowi Państwa Polskiego na wiosnę 1923 r.

W opinii polskiej daje się zauważyć pewien pesymizm co do efektywnej wartości dla Polski sojuszu z Rumunią. Przyczyną tego dość dziwnego zjawiska nie jest bynajmniej brak sympatii do naszego sprzymierzeńcy. Można tylko stwierdzić, że te sympatie nie miały sposobności rozwinąć się i nazwętną ujawnić. Ze wszystkich naszych bezpośrednich sąsiadów Rumunia jest w Polsce najmniej znana. Brak pomiędzy nami szerszej wymiany ludzi i dóbr kulturalnych z wyjątkiem jedynej konferencji prasowej polsko-rumuńskiej w Galacji nie przypominamy ani jednej wycieczki rumuńskiej w Polsce lub polskiej w Rumunię. Literatura rumuńska jest u nas zupełnie nieznana. W Sejmie polskim znaleźć można gazety i czasopisma ze wszystkich stron Europy — z wyjątkiem Rumunii. Zapewne to samo dzieje się w Bukareszcie.

Z wybitnych polityków i uczonych rumuńskich odwiedzili Polskę zdaje się tylko prof. Iorga i Take-Ionescu, kiedy był mi-

nistrem spraw zagranicznych. W Polsce na palcach można policzyć ludzi, którzy choć cokolwiek znają Rumunię poza Bukaresztem, Konstanzą i limanami morza Czarnego. Należałoby życzyć, aby polscy uczeni, politycy i turyści poszli w ślady Marszałka Piłsudskiego i choć część swych wakacji poświęcali na zapoznanie się z naszym sprzymierzeńcem. Tego samego mamy prawo oczekiwać i ze strony Rumunów.

Jeżeli świadomość konieczności poznania się wzajemnego i zbliżenia nie zapana w obu społeczeństwach, trudno oczekiwać wzrostu obustronnych sympatii, której nie stwarza ani nakaz rządów, ani istniejące między nimi przynależność.

Doceniając całkowicie potrzebę tego przymerza i składając narodowi rumuńskiemu serdeczne gratulacje z powodu 10 ej rocznicy ziszczenia jego ideałów narodowych, chcemy wyrazić życzenie, aby następne dziesięciolecie stało się początkiem istotnego zbliżenia i współpracy obu społeczeństw. W naszej bowiem epoce zabezpieczyć i utrwalić zawierane przez rządy przymerza najsukcesyjniej potrafia zainteresowane społeczeństwa przez poznanie się, zrozumienie i zadziwienie wzajemnych sympatii we współpracy kulturalnej i gospodarczej.

Testis.

BUKARESZT, 1. XII. (Pat.) 10-ta rocznica zjednoczenia wszystkich dzielnic Rumunii obchodzona była dziś wielce uroczystość w całym kraju. Patriarcha odprawił uroczyste nabożeństwo, na którym byli obecni królowa Maria, księżna matka, regenci i książę Mikołaj.

Dzień polityczny.

Wczoraj Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na audjencji węgierskiego min. Valko w towarzystwie pos. Belitski. Po audjencji Pan Prezydent wydał śniadanie na cześć gości, w którym wzięli udział oprócz Pana Prezydenta, min. Valko i pos. Belitski, Marszałek Piłsudski, min. Zaleski, kardynał Kakowski, marszałek Senatu Szymański i marszałek Sejmu Daszyński.

W dniu wczorajszym p. premier Bartel przyjął bawiącego w Warszawie węgierskiego ministra spraw zagranicznych p. Valko i posła węgierskiego w Warszawie p. Belitskę. P. min. Valko udekorował prem. Bartlę wielką wstęgą orderu Zasługi (Pour le mérite).

Na sesję grudniową Rady Ligi Narodów, która tym razem odbędzie się w Lugano, udaje się delegacja polska w następującym składzie: min. Zaleski przewodniczący delegacji, delegat polski przy Lidze Narodów min. Sokal, naczelnik wydziału ustrojów międzynarodowych p. Tarnowski, naczelnik wydziału wschodniego p. Hołowski, dyrektor gabinetu ministra p. Sumla-kowski.

Dla bawiącego w Warszawie od kilku dni cenzora Związku Narodowego Polskiego w Ameryce p. Sypniewskiego oraz wydawcy „Wiadomości Codziennych“ p. Kurdzia i wydawcy „Dziennika dla Wszystkich“ p. Ruskiewiczza w dniu wczorajszym wydał przyjęcie Syndykat Dziennikarzy Warszawskich. Po powitaniu gości przez prezesa Syndykatu Dzien. p. Giełtyńskiego, cenzor Sypniewski scharakteryzował stosunki panujące wśród wychodźstwa polskiego w Stanach Zjednoczonych oraz rolę ich w życiu publicznym Stanów.

P. Kurdział zobowiązał warunki pracy dziennikarskiej w prasie polsko-amerykańskiej. W końcu p. Pankiewicz mówił o współdziałaniu między emigracją polską a krajem, co będzie miało swój wyraz na wystawie powszechnej w Poznaniu.

W połowie grudnia odbędzie się w Ministerstwie Przem. i Handlu zjazd radców handlowych przy polskich poselstwach zagranicznych. Na zjazd ten przybędą wszyscy radcowie handlowi. Obradować oni będą nad sprawą ewentualnego rozszerzenia naszych rynków zbytu i usprawnieniem naszego obrotu towarowego z zagranicą. Obrady potrwać kilka dni.

Dowiadujemy się, że w najbliższym czasie wojewoda krakowski Darowski zostanie przeniesiony w stan spoczynku. Na jego miejsce prawdopodobnie powołany będzie obecny wojewoda tarnopolski Kwasiński, zaś urząd wojewódzki w Tarnopolu obejmie jeden ze starostów powiatu północno-wschodniego.

W dniu 1 b. m. pod przewodnictwem p. prezesa Rady Ministrów prof. Bartla odbyło się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów, na którym załatwiono szereg spraw bieżących.

Aby dać możność Sz. Publiczności oglądać wielkie arcydzieło „RAMONA“ „BIAŁY ORZEŁ“.

Dyrekcja kina „POLONJA“ urządziła w sobotę i w niedzielę od godz. 12 do 4-j. Poranki po cenach zniżonych.

Zamknięcie obrad konferencji kolejowej.

Jak donosi P.A.T. w sali posiedzeń magistratu krakowskiego nastąpiło zamknięcie obrad konferencji kolejowej. Delegaci państw przedłożyli wnioski co do ruchu pociągów cięzarowych. Między innymi zgłoszono ze strony Polski wniosek, aby konferencja w sprawie ruchu pociągów towarowych odbyła się w dwa tygodnie po europejskiej konferencji w sprawie ruchu pociągów osobowych, wówczas bowiem będzie się miało dane, na podstawie których ułożyć można rozkład ruchu pociągów towarowych.

Dalej omawiano sprawy przesyłek towarów i zabezpieczenia ich od uszkodzenia. Wreszcie omówiono cały szereg spraw czysto technicznych, które rozpatrzone będą szczegółowo na następnej konferencji, mającej się odbyć 5-go kwietnia 1929 roku w Splicie (Jugosławia). Przewodniczący podziękował reprezentantom polskich kolei państwowych za przyjęcie oraz za to, że konferencja niniejsza przyniosła cenne wytyczne dla dalszej pracy i porozumienia między państwami. W końcu zęgnął uczestników konferencji przez dyrektora kolejowej w Krakowie p. Barwic.

Konfekcja męska
Bielizna

Trykotaż

Palta

Sniegowce

Koce

Wojskowe Zjednoczenie Spożywcze

Mickiewicza 13.

Sprzedaż dla wszystkich.

Nowy rząd lotewski.

P. Balodis nadal min. spraw zagranicznych.

RYGA. 1. 12. (Ate). Skład nowego rządu koalicji centrowo-prawicowej jest następujący: premier Celmins (związek chłopski), minister spraw wewnętrznych Lajmīns (związek chłopski), wojsko Ozols (blok narodowy), skarż Peirewits (blok narodowy), sprawy zagraniczne Balodis (blok centrum), komunikacja Ozolins (centrum demokratyczne), oświata Zemels (partia nowych gospodarzy), opieka społeczna Rubuls (latgalska demokratyczna partia chłopska), sprawiedliwość bar. Dūstors (Niemcy), wice-minister rolnictwa z prawem głosu Inbuls (latgalska chrześcijańska partia chłopska). Frakcja polska zatrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko wice-ministra spraw wewnętrznych, na którym pozostaje nadal poseł Wierzbicki. Dziś rano premier Celmins złożył prezydentowi listę rządu do zatwierdzenia. Na popołudniowym posiedzeniu sejmiku rząd przedstawił się Sejmowi, poczem Lajmīns odczytał deklarację rządową.

RYGA. 1. XII. (Pat). Parlament uchwalił 54 głosami przeciwko 40 wotum zaufania dla nowego rządu.

Wytyczne polityki nowego rządu.

RYGA. 1. XII. (Pat). Deklaracja rządu Celminsza, odczytana na wczorajszym posiedzeniu Sejmu, zawiera następujący program nowego rządu:

W dziedzinie polityki zagranicznej rząd zamierza rozwinąć międzynarodowe stosunki Łotwy, zawierać nowe traktaty handlowe, podtrzymać pokojowe tendencje w Europie Wschodniej i czynnie współpracować z Ligą Narodów. Rząd będzie dążył do zachowania i rozszerzenia politycznego związku estońsko-łotewskiego na podstawie bliskiej ekonomicznej i kulturalnej współpracy, a także do pogłębienia stosunków z wszystkimi innymi państwami bałtyckimi.

W dziedzinie polityki wewnętrznej program zapowiada wzmocnienie władzy administracyjnej, podtrzymanie spokoju, po-

rzadku i bezpieczeństwa obywateli oraz bezwzględna walka z elementami antypaństwowymi. W dziedzinie gospodarki rolnej rząd będzie dążył do definitywnego wprowadzenia w życie reformy rolnej, przestrzegając jednak zasady własności prywatnej, tak co do nowych, jak i dawnych rolników.

Dalej rząd obiecuje rozszerzenie sieci kolejowej. W dziedzinie kultury i oświaty program rządowy zapowiada rozszerzenie sieci szkół zawodowych rolniczych i rzemieślniczych, przyczem odpowiednie fundusze będą przeznaczane także na takie szkoły i domy ludowe mniejszości narodowych. Ustawodawstwo, dotyczące szkół mniejszościowych nie będzie zawierało nic takiego, co by prawa tych szkół zmniejszało.

Powszechne rozbrowienie a Ameryka.

WASZYNGTON, 1. XII. (Pat). Sekretarz Stanu w Departamencie wojny w do-rzecznej raporcie dla Prezydenta Coolidge'a oświadcza, że najważniejszymi potrzebami armii, z punktu widzenia jej udziału w wojnie, są rozwój i ulepszenie broni oraz środków technicznych.

W celach osiągnięcia większej ruchliwości armii badany jest obecnie szczegółowo problemat zastosowania motorów i środków mechanicznych. Raport zaznacza, że obecny stan armii Stanów Zjednoczonych, obejmujących terytorium 3 mil. mil² ze 120 milionami ludności, wynosi zaledwie 66.105 żołnierzy. Wobec tego Departament wojny zastanawia się z wielką troską nad sprawą nowego ograniczenia sił zbrojnych.

Niespokojny przebieg święta państwowego w Zagrzebiu.

WIEDEŃ, 1. XII. (Pat). Dzienniki donoszą z Zagrzebia: Dzisiejsze święto państwo-we miało w Zagrzebiu przebieg niespokojny. Koalicja chłopsko-demokratyczna wezwala ludność do biernego oporu.

Rano odbyły się we wszystkich szkołach wykłady na temat znaczenia dnia dzisiejszego. Sluchacze uniwersytetu wtargnęli do sal szkolnych i przeszkodziли wykładom. Trzej nieznani sprawcy wywiesili na katedrze w Zagrzebiu trzy chorągwie czarne.

Policja skonfiskowała chorągwie i aresztowała sprawców, których następnie tłum usiłował odbić. W czasie strzelaniny, jaka się wywiązała, cztery osoby zostały zranione, z których dwie ciężko.

Francja broni się przed występnymi zbrodniarzami cudzoziemskimi.

PARYŻ, 1. XII. (Pat). Wobec stale powtarzających się wypadków zbrodni, popełnianych przez cudzoziemców na terytorium Francji, Rada Ministrów na dzisiejszym ran-nem posiedzeniu przyjęła całokształt postanowień, mających na celu wzmocnienie nadzoru nad tego rodzaju niedopuszczalnym n. dużywaniem gościnności francuskiej.

Szczególny sposób zwracania na siebie uwagi.

WIEDEŃ, 1. XII. Pat. Dziś przed południem wdrapał się powien mężczyzna na parapet parlamentu i zrzucił stamtąd 6 kamieni w okna salonu kanclerza Sejpa, powodując rozbicie 4 szyb. Osobnika tego aresztowano. Powiedział on, że jest szoferem bez zajęcia i żyje w największej nędzy i że w ten sposób chciał zwrócić na siebie uwagę. Na szczęście nikogo w tym czasie w salo-nie kanclerza nie było.

Teatr „Rewja“

Sala Klubu Kolejowców
(Dąbrowskiego 5).

Dziś! otwarcie sezonu

„Servus Wilno“.

Na czele zespołu słynne artystki warsz.

teatru „Morskie Oko“ Nelly

Herten, St. Nowicki, Z. Wilcz-

kowski, Ad. Leliwa, Hel. Halinicz i in.

Codzien. 2 przedstaw. o 7.30 i 9.30 w.

Bilety od zł. 1.10 do zł. 5.10 od g. 6-ej

w kasie teatru. 3955

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cu-krowej, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa“ wzmocnia czynności żołądka i kiszki oraz ułatwia trawienie. Badacze chorób przemiany materii stwierdzają świetne wyniki, otrzymane przy stosowaniu wody Franciszka-Józefa. Zadać w apt.

Strzeżcie się przeziębień.

Zbliża się zima z jej srogiem powietrzem i każdy musi zaopatrzyć się w kalosze i śnie-gowce, dla pań zaś, które dbają także o e-le-gancję śniegowców, wskazaniem jest, by przy kupnie żądały wszędzie okazania wyrobów „Quadrat“ i przy porównaniu z innymi z ta-twością dojdą do przekonania, iż śniegowce „Quadrat“ są naprawdę najładniejszą elegancją, najwzrostem, najcieplejszym w porówna-niu z innymi. Jakość gwarantowana. 3957

Jan Bułhak

ARTYSTA-FOTOGRAF.

Jagiellońska 8, telefon 968, przyjmuje

od godz. 9—6 370

Z Rosji Sowlekiej.

Wojenne przygotowania Ros. Sow.

MOSKWA, 30. XI. (Kor. własna).

Rada Komisarzy Ludowych ZSRR wydała

dekret o wprowadzeniu przymusowego

przysposobienia wojskowego w wyższych

uczelniach sow. W-g tego projektu cały

kurs przysposobienia ma wynosić 180 go-

dzin. Czas ten jest podzielony następująco:

w ciągu pierwszych 3 lat po 52 godz. (2

godz. tyg.) i w ciągu ostatniego roku — 24

godz.

W okresie wakacyjnym od 1/2 do 1/4

ogólnej ilości akademików, przeznaczonych

do piechoty, kawalerji i artylerji, ma od-

bywać kilku tygodniowe ćwiczenia wojsko-

we w obozach letnich. Akademicy prze-

znaczni do służby w wojskach technicz-

nych, specjalnych, odbywają praktykę w

różnych wojskowych fabrykach i przedsię-

biorstwach. Po 9 miesięcznej służbie w

szeregach i po zdaniu odpowiednich egzami-

niów już w piątym roku otrzymują przy-

sposobienie tytułu dowódcy rezerwy.

Ochrona macierzyństwa w Ros. Sow.

MOSKWA, 30. XI. (Kor. własna).

Rząd ZSRR wprowadza tytułem próby w

kilku guberniach nowe instytucje ubezpie-

czeniowe dla matek.

Prawo korzystania z premii przysłu-

giwać będzie tylko osobom, stale zamiesz-

kującym na wsi. Za opłatą 10 kop. mie-

sięcznie, mają otrzymywać wóciarki le-

karską i pieniężną pomoc podczas ciąży i

porodu.

SPRZEDAŻ GWIAZDKOWĄ

Znaczny wybór towarów
we wszystkich działach.

Wielka ilość

kuponów i resztek gwiazdkowych.

CENY na wszystkie artykuły w ciągu sprzedaży gwiazdkowej znacznie niższe.

BRACIA JABŁKOWSCY Sp. Akc.

Mickiewicza 18.

3948

Polecamy Sz. Klienteli

Nowootworzony

DZIAŁ OBUWIA MĘSKIEGO

ZNACZNY WYBÓR.

CENY NISKIE.

Bracia Jabłkowski Sp. Akc.

Wilno, Mickiewicza 18.

3942

Wielki epos morza!

Bohaterskie walki z korsarzami!

„NIEWYCIĘŻONA FREGATA“

Dramat w 14 aktach.

będzie wyświetlany jutro w kinie Miejskiem

Rewelacyjne wspomnienia.

Niedawno p. min. Moraczewski na zjeździe Frakcji Rewolucyjnej P.P.S. w Katowicach opowiedział pewne wydarzenia, które wydają się zupełnie nieprawdopodobne, a jednak jest prawdziwe.

W 1918 r., gdy rozpadała się Austria, P. O. W. dowiedziała się o przygotowywaniu się napaści pułków ukraińskich z armii austriackiej na Lwów i szykowała się do jego odparcia, lecz nie posiadała broni. Broń posiadała narodowa demokracja. P.O.W. zwróciła się kolejno o broń do p. Głabińskiego i do p. Maczyńskiego, lecz obaj odmówili. Dlaczego to zrobili Bóg jeden raczy wiedzieć. Ludzie, obiektywnie patrząc muszą stwierdzić, że p.p. Głabiński i Maczyński zrobili to z powodów partyjnych. W ten sposób uniemożliwiono odparcie napadu i przyczyniono się do wytworzenia się kilkudniowej walki krwawej na ulicach Lwowa.

W „Głosie Prawdy“ z dnia 11 listopada br. opowiada znowu p. Wieniawa-Długoszowski, jak się to stało (w r. 1918), że brygadier Józef Haller objął naczelną dowództwo nad wszystkimi wojskami, które miało się organizować poza terenem objętym przez Niemców i Austriaków, a więc w sferze wpływów koalicji.

Z listu otwartego, ogłoszonego już przed kilku laty przez szereg oficerów II Brygady, wiadomo, że brygadier Haller nie miał wcale ochoty brać udziału w bohater-skim postanowieniu II Brygady przebiecia się przez front austriacki na Ukrainę i, że pod Rarańczą uprowadził go oficerowie przemocą. Nie odebrano mu jednak z tego powodu dowództwa i gen. Haller stał wówczas pod Kanłowem, gdy dotarł danego pułku, wówczas podporucznik Wieniawa-Długoszowski z listami od komendanta P. O. W., wówczas pułkownika Rydz-Śmigłego.

Gen. Haller był pełen optymizmu i z tupetem wyjaśniał, jak stoją ugrupowani Niemcy, jak rozłożone są wojska, jak to on niezaprzeczenie atak niemiecki uprzedzi i, uderzwszy na nich w kierunku południowym, rozbił w puch, a skreśliwszy potem ku północy, rozpedził wszystko, co mu stoi na drodze i pomaszeruje na połączenie się z korpusem gen. Dowbora-Muśnickiego.

Lekkomyślny optymizm się zmścił i po wsze czasy pamiętna bitwa, bohater-ska bitwa pod Kanłowem, zakończyła się klęską żołnierza polskiego. P.O.W. zajęła się wówczas organizowaniem rozbitków, chronieniem ich przed niewolą bolszewi-cką i niemiecką i wysyłaniem ich na Mur-man i wtedy właśnie delegaci P. O. W.

p.p. Długoszowski i Schätzel, zetknęli się poraz drugi z gen. Hallerem, który po bitwie kanłowskiej tak się ukrył, że w żaden sposób nie można go było odnaleźć.

W rozmowie ze Schätzelem i Długoszowskim gen. Haller przyznał się, iż teraz dopiero pojmuję w całej pełni słuszność postępowania Komendanta Piłsudskiego, nakazującego bezwzględnie organizowanie na terenie przez okupantów zakspirowanych sił, zdolnych do walki z przeciwnikiem w danym momencie, i że wobec tego postanawia pracować z P.O.W. najzupełniej solidarnie za przedstawiciela uwieszonego Komendanta uważając p. Smigłego, z którego polecenia on, brygadier Haller, obejmuje dowództwo nad wszystkimi wojskami polskimi, które się uda zorganizować poza terenem, objętym przez Niemców i Austriaków, a więc w sferze wpływów koalicji. Zaznaczył ponadto, że absolutnie niedopuszczalnym byłoby, aby wojska tam organizowane były użyte dla jakichkol-wiek celów miejscowych, jak np. walki z bolszewikami, że między innymi przed bez-dzie przedwzrostkiem do tego, by oddzia-ły polskie, koncentrowane we Włoszech, u-żyte zostały przedwzrostkiem do uderze-nia na chwilejkę się już i zdemoralizowa-na Austrię, jak również akcentował, że pertraktować będzie przy organizowaniu armji polskiej z jeńców i ochotników bezpośrednio i tylko z przedstawicielstwem naczelnego dowództwa koalicji, wystrze-gając się jakiegokolwiek bądź pośrednictwa takich czy innych politycznych polskich czynników.

Te wspomnienia p. Długoszowskie-go, opowiadające rzeczy, znane tylko bio-rącym bezpośrednio udział w akcji, mają wielką historyczną wartość, bo wykazują, jak przez 10 lat narodoś demokratyczna sta-ra się fałszować historię. Gen. Haller prze-dostał się później do Francji, niedotrzy-mał zobowiązań, powziętych w Kijowie i zmienił zasadniczo stanowisko, ale nie chodzi o niego. To, co było poczęte z inicjatywy i najwyższego wyniku P. O. W. przedstawia się jako dzieło paryskiego Komitetu Narodowego.

I nie umiano, a z partyjnych powo-dów też nie chłano utrzymać linii, jedynie słusznej, nakreślonej przez P. O. W. Pierwszy korpus, którego dowódcą gen. Dowbór-Muśnickiego narodowa demokracja okrzyknęła naczelnym wodzem wojsk pol-skich, musiano właśnie użyć do celów miejscowych walki z bolszewikami. Już były wydane rozkazy marszu na Mohylew, na pomoc głównej kwatery rosyjskiej przeciw bolszewikom, lecz na szczęście o-

pór żołnierza do tego nie dopuścił, a póź-niej gen. Dowbór złożył przed Niemcami broń bez jednego wystrzału, gdy pod Kanłowem II korpus w krwawej bitwie oca-lił honor polskiego sztandaru.

I armji, utworzonej we Francji i Włoszech starano się nadać polityczno-par-tyjny charakter. Gdy w 1919 r. żołnierze polski, organizowany przez Komendanta Piłsudskiego od miesięcy już krwawili walczyć całej ściany wschodniej, gdy wojska z Francji udały się do kraju i do bo-ju, miesiącami jeszcze trzymano je na o-czyźnie z powodów, których dotąd publicznie nie wyjaśnili ci, którzy je spowodowa-li, ale miały wyrażać charakter partyjno-polityczny.

Powoli wszystko się wyjaśnia. Długo fałszować historię i tumanieć opinie nie bę-dzie można. Leży przecież w interesie powszechnym, by najzupełniej wyjaśnić nie wydarzenia z czasów powstania Państwa Polskiego nastąpiło jaknajprędzej, bo to więcej, niż cokolwiek, przyczyni się do u-zdrowienia stosunków u nas.

Stefan Żalski.

P. Dewey o rozwoju ekonomicznym Polski.

GDANSK, 1. XII. (Pat). Doradca fi-nansowy p. Dewey ogłasza dzisiaj w „Bal-tische Presse“ artykuł, omawiający gospo-darstwo horoskopy Polski. Omówiwszy roz-wój gospodarczy życia Polski w poszczególnych dziedzinach oraz rozwój finan-sowy polskich, p. Dewey pisze m. in.: Każ-dy, kto żył w Polsce chociażby przez krótki czas, pozostaje pod wrażeniem natural-nych bogactw i możliwości rozwoju Pol-skiego przemysłu polskiego. Obecnie brak jednak Polsce kapitałów, a także od-powiedniej organizacji. Czy obecny potężny rozwój będzie trwały, o tem zadecyduje sam naród polski.

W dalszym ciągu p. Dewey przytacza szereg liczb, ilustrujących wzrost wydatków oszczędnościowych w Polsce, który dowo-dzi równocześnie wzmagania się zaufania do stabilizacji złotego. P. Dewey kończy następującymi słowami: Pragnąłbym zwró-cić uwagę na wzrastające znaczenie Polski w handlu międzynarodowym.

Kronika telegraficzna.

— Nowe manifestacje w związku z wyrokiem, wydanym w sprawie Dimodugno, mordercy wicekonsula Nardiego urządzili studenci faszy-stowsi w Turynie, Padwie i Trzescie. — Do 24 dnych zajęć nie doszło.

— Funkcjonariusze poczty, telegrafu i telefonu w Wiedniu uchwalili z dniem 2 grudnia 1928 24 rozpoczęcie biernego oporu. — Organi-zacje pocztowe motywują swą decyzję odmów-niem im ze strony rządu pomocy plac.

KRONIKA.

Niedziela
2
grudnia.

Dziś: Bibjany.
Jutro: Francisz. Ksaw.
Wschód słońca—g. 7 m. 15
Zachód „ g. 14 m. 59

METEOROLOGICZNA.

— Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 1. XII. b. r. Ciśnienie średnie 756. Temperatura średnia +1 stop. C., opady — wiatr przeważający południowy.
Uwagi: pochmurno, minimum na dobę +0 stop. C., maksimum +2 stop. C.
Tendencja barometryczna: wzrost ciśnienia

URZĘDOWA.

— Posiedzenie wydziału wojewódzkiego. Jutro 3 grudnia odbędzie się drugie posiedzenie wydziału wojewódzkiego. Na porządku dziennym znajduje się 21 spraw w większości o umorzenie podatków miejskich i zatwierdzenie podstawowych budżetów powiatowych.

— Zjazd starostów woj. wileńskiego. W dniach 6 i 7 b. m. odbędzie się w Wilnie zjazd starostów województwa wileńskiego. Obecnie Urząd Wojewódzki opracowuje referaty jakie mają być wygłoszone na zjeździe. Ze względu na kłopoty z transportem w pierwszym rzędzie będą tematem obrad.

— Konferencja w sprawie gospodarki rybnej. W sprawie racjonalnej gospodarki rybnej w województwie wileńskim odbył konferencję z p. wojewodą, dyrektorem Lasów Państwowych p. Szemiot. (x).

SPRAWY PRASOWE.

— Niefortunny początek. W dniu wczorajszym na mocy zarządzenia odnoszących władz administracyjnych organa policyjne przeprowadziły konfiskatę Nr 1 czasopiśm białoruskich „Do Pracy”, za wydrukowanie kilku artykułów, treści, których zawierała cechy przestępstwa przewidziane w § 129 K. K. i art. 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie prasowym.

Z UNIWERSYTETU.

— Wykłady Powszechne Uniwersyteckie. Dnia 2 grudnia b. r. o godz. 7-ej wieczorem w sali Śniadeckich Uniwersyteckich (ul. S. to Janska 10) odbędzie się Wykład Powszechny prof. dr. a. Mieczysława Limanowskiego p. t. „Co to jest regionalizm”. Wstęp—50 gr., dla młodzieży—20 gr.

WOJSKOWA.

— Dokumenty b. żołnierzy austriackich — obywateli polskich. Ministerstwo Obrony Narodowej w Pradze nadsyła obecnie do archiwum wojewódzkiego w Warszawie dokumenty byłych żołnierzy austriackich-obywateli polskich. — Dokumenty te po uporządkowaniu zostaną przesłane do powiatowych Komend Uzupełnień według miejsca przynależności tych żołnierzy w czasie służby w byłej armii austriacko-węgierskiej. — Praca ta zostanie ukończona w styczniu — Celem więc wydostania tych dokumentów zainteresowani winni zwracać się nie do władz czesko-słowackich, ani do poselstwa polskiego w Pradze, lecz do tej P. K. U., na której terenie petent miał przynależność do gminy w czasie służby w byłej armii austriacko-węgierskiej.

Z POLICJI.

— Inspekcja policji powiatowej. W dniach najbliższych inspektor główny Policji Państwowej Wróblewski udaje się na inspekcję policji w poszczególnych powiatach województwa wileńskiego.

ZEBRANIA I ODCZYT.

— W T. wie im. J. Łaskiego. Dnia w niedzielę o godz. 7 i pół w Tow. im. Jana Łaskiego (Zawłona 1) referat p. Wacława Giszta Stodnickiego O protestantach francuskich. Wstęp wolny. Goście mile widziani.

— Akademia Przeciwgruźlicza. Staraniem Wileńskiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego, z okazji Tygodnia Policyjnego Domu Zdrowia dla walki z gruźlicą odbędzie się dnia 2 grudnia r. b. o godzinie 12-ej w sali kinoteatru Heljos, ul. Wileńska 38, Akademia Przeciwgruźlicza, na którą

złożą się: 1) Zagajenie — p. dr. A. Borowski, wiceprezes Wil. Tow. Przeciwgruźliczego, 2) O istocie gruźlicy — p. dr. F. Pawłowicz, 3) Zwalcianie gruźlicy — p. poseł na Sejm dr. S. Brokowski, 4) Wyświetlenie filmu „Policyjny Dom Zdrowia”. Wstęp dla wszystkich wolny.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— Karty rzemieślnicze. Jak się dowiadujemy, karty rzemieślnicze będą wydawane w Wydziale Przemysłowym Magistratu wyłącznie do dnia 15 grudnia b. r. Po tym terminie na opieszałych rzemieślników nakładane będą kary pieniężne. Do chwili obecnej w Wydziale Przemysłowym nie zostało odebranych blisko 2 tys. kart rzemieślniczych.

Z KASY CHORYCH

— Kasa Chorych m. Wilna niniejszem podaje do wiadomości ogółu ubezpieczonych, że ambulatorium dentystyczne, mieszczące się przy ul. Dominikańskiej 15, z dniem 3 grudnia b. r. zostaje przeniesione do nowego lokalu przy ul. W. Pohulanka 18 (partier) m. Nr 27 i w tymże dniu rozpocznie przyjmowanie chorych w następujących godzinach: od 9.30 do 11.30, od 12 do 2-ej i do 5 do 7.30 wieczór.

NADESLANE.

— Wydawnictwo Gutenberga przystąpiło do wydania Wielkiej Powszechnej Encyklopedii, największego dzieła w swoim rodzaju jakie kiedykolwiek okazało się Polsce, za obfitym trawcą 4 milionów słów i 10 tysięcy różnych ilustracji. Encyklopedia stanowiła i powinna być ona każdego kulturalnego człowieka i powinna być ona znajdować w każdym domu. Encyklopedia informuje wszystkich o wszystkim i można się z niej nauczyć więcej, niż z każdej innej książki.

Do dzisiaj mogli sobie na takie dzieło pozwolić tylko bogactwa, ale warunki Wydawnictwa Gutenberga, znane w całej Europie, umożliwiają każdemu stać się właścicielem Encyklopedii.

W naszym interesie musi każdy przeczytać ogłoszenie, zamieszczone w dzisiejszym numerze tego pisma.

— Sprostowanie. W ogłoszeniu wydrukowanym w dniu wczorajszym od personelu Firmy Philips z wyrazami zgłoszenia p. inżynierowi Brinkierowi z powodu zgonu jego brata wkradł się błąd, a mianowicie wydrukowano p. Brinkierowi, gdy winno być: p. Brinkierowi.

Teatr i muzyka.

REDUTA (na Pohulance).

Dzisiaj popołudniu przedstawienie popularne dramatu Mereżkowskiego „Car Paweł I”. Postać tytułową odgrywa J. Karłowicz.

Początek o godz. 15-ej (3-ej).
Bilety w cenie od 50 gr. wcześniej są do nabycia w „Orbisie” i od godziny 13-ej w kasie teatru.

Wieczorem o godz. 20-ej po raz trzeci „Kordjan” w premierowej obsadzie z Juliuszem Osterwą w postaci tytułowej.

Jutro, w poniedziałek, dn. 3 bm., „Kordjan”.

TEATR POLSKI (sala „Lutnia”).

— Dzisiaj po raz drugi ostatnia nowość repertuaru, święta komedia St. Kiedrzyńskiego „Powrót do Grzechu”.

— Dzisiejsze przedstawienie szkolne. Dnia o g. 3 pp. specjalnie dla młodzieży grana będzie wesoła komedia J. Korzenińskiego „Stary Kwater”.

— Przedstawienie popołudniowe. Jako druga popołudniówka, grana będzie przeobrażona krotkocierń „Co on robi w nocy?”. Początek o g. 5 m. 30.

— Drugi pożegnalny koncert Sergiusza Benoni. Dnia o g. 12 m. 30 pp. odbędzie się w Teatrze Polskim drugi i nieodwołalnie ostatni pożegnalny koncert porannek Sergiusza Benoni.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 435 mtr.

NIEDZIELA, dn. 2 grudnia 1928 r.

10.15—11.45. Transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. 11.56 — 12.10. Transmisja z Warszawy: Sygnał czasu, hejnał z Wieży Mariackiej.

Zagadkowy strzał do emigrantki litewskiej.

Wczoraj w schronisku dla emigrantów litewskich przy ulicy Antokolskiej 54-a miał miejsce wysoce zagadkowy wypadek. Około godziny 9 wiecz. do schroniska zgłosił się jakiś nieznajomy który poprosił jedną z emigrantek 19 letnią Marię Gregorowiczównę o chwilę rozmowy.

Gdy Gregorowiczówna wyszła przed dom nieznajomy wy dobył nagle z kieszeni rewolwer i celując w wystraszoną dziewczynę—strzelił. Poza powierzchownym zerwaniem naskórka na twarzy Gregorowiczówna nie odniosła żadnych obrażeń. Sprawca strzałów zdołał zbiec. Powiadomiona policja wszczęła energiczne śledztwo. (x)

kiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 12.10—14. Transmisja poranka symfonicznego z Filharmonii Warszawskiej. Wyk.: Orkiestra Filh. pod dyr. Józefa Ozińskiego. M. Breslauerówna (fort.) i S. Nilsen (spiew). W programie: utwory B. Wagnera i Fr. Liszta. 14.00 — 15.00. Transmisja odczytów rolniczych z Warszawy. 15.15 — 17.20. Transmisja z Filharmonii Warszawskiej. Recital skrzypcowy Vasy Priheda. W programie R. Strauss, Czajkowski, J. Bach i inni. 17.20—17.45. Transmisja z Warszawy: „Idea bohaterstwa narodowego w literaturze polskiej” odczyt wygł. Z. Niemojewska-Gruszczyńska. 17.45—18.00. Transmisja z Warszawy: Aktualia — wygł. prezes Bielecki. 18.00 — 19.00. Transmisja koncertu popularnego z Warszawy. W programie utwory J. Straussa w wyk. orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozińskiego, oraz p. T. Bocheński (recytacja). 19.00—19.20. Odczyt wierszy litewskich wygł. Józef Krausajtis. 19.20—19.45. Transmisja z Warszawy: „Z wędrowki po Słowaczynie” odczyt wygł. K. Z. Kintopiówa. 19.45 — 20.00. Odczyt programu na poniedziałek, komunikat i sygnał czasu z Warszawy. 20.00 — 20.25. Transmisja z Warszawy: „Rozrywki umysłowe” wygł. C. Jabłonowski. 20.30 — 22.00. Transmisja koncertu poświęconego twórczości J. Rossiniego z Warszawy. Wyk. orkiestra P. R. pod dyr. J. Ozińskiego, J. Zapolska (sopran) i prof. L. Urstein (akomp.). 22.00—23.30. Transmisja z Warszawy. Komunikaty: P.A.T., policyjny, sportowy i inne oraz podróż detektorowa po Europie.

Na wileńskim bruku.

— Ujawnienie sprawców kradzieży weksli. Dnia 29 z. m. w firmie ekspedycyjnej „Konkurencja Warszawska” przy ul. Kwiatowej Nr 7 dokonano kradzieży weksli na sumę 14.500 zł. Władze śledcze wykryły sprawców kradzieży w osobach Aleksandra Dowbora i Jana Matejowicza, zamieszkałych w tym samym domu przy ul. Kwiatowej Nr 7. Weksle odnalezione i zwrócono właścicielowi, zaś obu sprawców oddano do dyspozycji Sędziego Śledczego I-go Okręgu. (x)

— Pierwszy krok w walce z żabracstwem. Wczoraj organa policyjne zarządziły obławę na

wałających się po mieście żebraków. Zatrzymano 23 osoby. (x)

— Zdarto maskę z oszusta. Do nosił się, że wladom śledczym m. Wilna udało się przyaresztować woznego jednego z urzędów pocztowych w Warszawie Andrusiewicza, który sprzeniewierzył 10.000 złotych. Dalsze dochodzenie wykazało, że Andrusiewicz ukrywał się pod fałszywym nazwiskiem Wiktora Adamskiego, a metrykę na nazwisko Adamskiego sfałszował i sprzedał Andrusiewiczowi Jakób Żakind, (Ponarska 18) znany już władzom z tego rodzaju fałszerstw. Żakinda aresztowano i przekazano władzom sądownym. (x)

Zmiany w sądownictwie.

— Członek Sądu Okręgowego, p. sędzia Antoni Borejko mianowany został sędzią sądu do spraw wyjątkowego znaczenia w okręgu wileńskiego Sądu Apelacyjnego.

Sędzia Sądu Okręgowego p. Adam Jundziłł przeszedł na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Wilnie.

Dotychczasowy sędzia Sądu Okręgowego p. Juliusz Janicki zamianowany wiceprezsem i otrzymał funkcję pomocnika prezesa Sądu dla spraw administracyjnych i gospodarczych.

Sędzię śledczego zaproszonego z Grodna p. Stanisława Kusztykę przeniesiono na także stanowisko do Wilna.

B. starosta dzisiejsi p. Michał Stanisławski otrzymał stanowisko sędziego pokoju w Młodziu pow. postawskiego.

Z powodu nominowania członków Sądu Okręgowego p. Borejko i Jundziłł grono sędziów i prokuratorów zgłosiło ustępujących bankietem.

Prezesa Sądu Okręgowego zastępował wiceprezes wydz. karnego p. Ant. Owsianko zaś prokuratora przy tymże sądzie reprezentował podprokurator kamerálny, p. Kryczyński.

W czasie bankietu wygłoszono cały szereg przemówień, w których podkreślano zasługi i zasady obu wstępujących kolegow.

Chory kierownik wydziału karno-skarbowego sędzia Haurykiewicz zajęty w tym czasie służbą nadesłał listy pożegnane, które w czasie bankietu odczytał p. sędzia Kontowit.

Sród miłego nastroju bankiet przeciągnął się kilka godzin.

Kr.

BEZPŁATNIE

WIELKA POWSZECHNA ENCYKLOPEDIA WYDAWNICTWA GUTENBERGA

W ośmiu krajach europejskich pracuje Wydawnictwo Gutenberga nad rozpowszechnianiem dzieł wszechświatowej literatury, i praca nasza wydała wspaniałe wyniki. Miliony ludzi znajdują się dzięki nam w posiadaniu wartościowych bibliotek domowych, będących radością każdego kulturalnego człowieka.

Dzisiaj przystępujemy do wydania największego naszego dzieła

WIELKIEJ POWSZECHNEJ ENCYKLOPEDJI WYDAWNICTWA GUTENBERGA

Do dzisiaj posiadanie tak wspaniałego dzieła było udziałem bogaczy, ale dzisiaj każdy może stać się właścicielem

WIELKIEJ ENCYKLOPEDJI

gdyż my dajemy każdemu czytelnikowi tego pisma całkowite wydanie bezpłatnie, o ile natychmiast nadesłanie niżej załączony kupon pod adresem naszej centrali w Krakowie, a światowa marka naszej firmy gwarantuje czytelnikowi, że dotrzemy naszych przyrzeczeń.

ENCYKLOPEDIA WYDAWNICTWA GUTENBERGA

ukaze się w dużej formie, w 150 zeszytach, w których blisko 4.000.000 słów i 10.000 różnych ilustracji złożą się na potężne dzieło, informujące wszystkich o wszystkim. W każdej rodzinie powinna się znajdować nasza Encyklopedia, z której każdy może czerpać niesłychane bogactwa.

Tylko opakowanie i koszt reklamy wymagają zwrotu kosztów w wysokości 35 groszy od zeszytu. Każdy ma również okazję otrzymać Encyklopedję w oprowie po bajejnie niskiej cenie, na co otrzyma wyczerpujące wyjaśnienia w naszym prospekcie.

Prosimy nie przysłać zgóry żadnych pieniędzy w zł. znaczek. Zamówienia są ważne tylko dla kuponów, otrzymanych w ciągu 10 dni.

WYDAWNICTWO GUTENBERGA

Kraków, Wolska 19a

Niżej podpisany życzy sobie otrzymać bezpłatnie Powszechną Encyklopedję Wydawnictwa Gutenberga

Imię i nazwisko: _____

Dokładny adres: _____

Kupon Nr. 1523

Pierwszorzędny zakład krawiecki **L. Kulikowskiego** b. krojeży pierwas. firm Warszawskich. Wilno, ul. Wielka 13.

Wykonuje ubrania męskie, palta jesienne i zimowe. Wielki wybór materiałów i gotowych ubrań. Na święta poleca: smokingi, fraki, żakiety wykonane przez najlepsze sity fachowe. Ceny przystępne. Za gotówkę i na raty. Przy sklepach pracownia ubrań damskich. Wykonuje wszelkie roboty podług najnowszych fasonów.

KOŁDRY z rozmaitych materiałów i najlepszej waty wyrabia i sprzedaje znana firma

B-cia Chanutin Wilno, Niemiecka 23, firma egz. od r. 1890. Sprzedaż również na RATY. 3953

Obstalunki są wykonywane w ciągu 24 godzin.

Potrzebni korespondent - stenografista, oraz praktykanci-tki biurowi. Zgłaszać się: „Polski LLOYD”. Światlicki 27. 3944

6.000—10.000 dolarów poszukuję zaraz. Gwarancja absolutna. Interes najbardziej dochodowy. Oferty ustne i pisemne składać do Domu H.-K. „ZACHĘTA” Mickiewicza 1, tel. 9-05. dla „Dobry interes”. 3941

ŁÓŻECZKO dziecinne sprzedam. Kasztanowa 5—7. 5—6 po pol. 3927

Zgubiono książkę wojsk. wydaną przez P. K. U. Święciany rocz. 1898 na imię Michała Kumiszczaka zam. w Koncniach gminy Szemietowszczyzna unieważnia się. 3938

Perłutera Ultramarina jest bezwzględnie najlepszą i najwydatniejszą farbą do bielizny, wapna i celów malarskich. Odnaczona na wystawach w Brukseli, Medjolanie i Paryżu złotymi medalami.

Biurowo Fabryki Ch. Perłutera, Lwów, Słoneczna 26. Wszędzie do nabycia.

Dom murowany z tynkiem oścyną o 3 mieszk. po 4 pokoje, w stanie dobrym. Plac około 120 sąż. kw. sprzedamy zaraz dogodnie.

Dom H.-K. „Zachęta” Mickiewicza 1, telef. 9-05. 1911

Jest do odstąpienia udział w kooperatywie budującego się domu mieszkalnego. Zgłoszenia osobiste ul. Dobra Nr 1, mieszkanie inżyniera Adolpha codzień od godziny 4-ej do 7-ej popoł. 3928-0

Przepraszamy na maszynach tanio, szybko i fachowo

Wileńskie Biuro Komisowo Handlowe. Mickiewicza 21, tel. 152. 3948

3.000 lub 5.000 dolarów poszukujemy do ulokowania na mocne zabezpieczenie hipoteczne

Wileńskie Biuro Komisowo-Handlowe Mickiewicza 21, tel. 152 3946

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne prof. Sekulowicza. Warszawa, Żorawia 42. Kursy wyuczą listownie: buchalterji, rachunkowości kupleckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisanja na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Zadzajcie prospektów. 3572

LECZNICA Litewskiego Stowarzyszenia Pomocy Sanitarnej

W przychodni przyjmują lekarze specjaliści: Choroby wewnętrzne od 11—2; chirurgiczne od 1—2; kobiece 11—1; oczu 12—2; uszu, nosa i gardła od 11—1 popoł.
zębów 10—11; skórne i weneryczne od 2—2½; nerwowe 1—2; dziecięce od 11—12 i od 2—2½.

Gabinet Roentgena i elektro-leczniczy.

Leczenie promieniami, fotografowanie, prześwietlanie. Diatermia. Kwarowa lampa. Solux.
Elektryczne wanny. Laboratorium analityczne.

Wilno, ul. Wileńska 28.

Telefon Nr. 846.

Miejski Kinematograf
Kulturalno-Oświatowy
SALA MIEJSKA
(Ostrowska 5)

Od dnia 28 listopada do dnia 2 grudnia 1928 r. włącznie będzie wyświetlany film:

„Pan dyktator — to ja” Farsa w 10 akt. W roli głównej HAROLD LLOYD
Kasa czynna od godz. 3 m. 30. Początek seansów od godz. 4-ej.
Następny program: „NIEZWYCZAJNA FREGATA”.

KINO TEATR
„HELIOS”
Wileńska 38.

Dziś! Hold Francji dla geniusza Polski! Nieśmiert. dramat wielkich uczuć wielkiego człowieka p. t. **MIŁOŚĆ I LZY SZOPENA** najpiękniejsze epokowe arcydzieło miłości i tęsknoty. W roli Szopena... Pierre Blanchard.
Arystokracja polska i francuska. **Koncert** podczas seansów od g. 6 z udziałem znanej śpiewaczki p. Zubowicz, która wykona utwory Fr. SZOPENA.
Dla młodzieży dozwolone. Seansy o godz. 4, 6, 8 i 10.15.

KINO
„POLONJA”
Mickiewicza 22

Dziś dawno oczekiwany film doby obecnej, ze złotej serii „grupy wielkich gwiazd ekranu” wytwórni „United Artists”. Piękny poemat miłości i poświęcenia p. t. **„RAMONA”** (Biały Orzeł) EDWINA CAREWE
Rzecz dzieje się w Kalfornii. Piękna sielanka miłosna na tle cudnych krajobrazów Argentynskich. Początek o godz. 4, 6, 8 i 10.25.

KINO
„Piccadilly”
Wielka 42

Ostatnia nowość **Tragedja upadłej kobiety** Smutne zdarzenie z życia zatraconej ulicy i suterenu społecznych, gdzie alfons i suterer w szatański sposób zniecają się nad ciętymi. Stosujący dramat w 12 akt. według **Tragedja ulicznic** W rolach głównych WILHELM BRAUNA p. t. wiodłana ASTA NILSEN i HERMAN PICH. W rolach bocznych dawno nie-

KINO
„LUX”
Mickiewicza 11.

Dziś! Największa sensacja ekranów zagranicznych! Niebywale urozmaicona i emocjonująca akcja rozgrywająca się na tle najcudowniejszych zakątków Europy i Ameryki. p. t. **Książę Seliman** W rolach głównych Olaf Flord, Annetta Benson i Choura Milena. Czar i urok pięknej Wenecji, Riewer i Florydy. Palarnie opium w dzielnicy Chińskiej w New-Jorku. Ośniewający przepych wystawy. Zawrotne tempo akcji.

KINO
„WANDA”
Wielka 30.

Dziś! Najnowsze arcydzieło! **Kobieta na Torturach** dramat wyrafinowanej kusieli w 12 akt. oraz tragedia niesłusznych podejrzeń odbierających część najsłodszej miłości. W rol. gł. czarująca piękna LILI DAMITA, bożyszcze kobiet WŁODZIMIERZ GAJDAROW i uroczą Vivian Gibson.

Kino Kolejowe
Ognisko
(obok dworca kolejowego).

Dziś i dni następnych **WALKA NAMIĘTNOŚCI** (Wychowanie księcia) Porywający 10 aktowy dramat Złoty film o nadzwyczajnie bogatej wystawie i niezwykle zajmującej treści na tle miłości jednego z królów baletnicy. **Edny Purviance i Piotr Baczew.** Całkowity dochód z seansu w niedzielę w rolach głównych uroczą **Edny Purviance i Piotr Baczew.** Tygodnia Policianta. Początek o godz. 5-tej pop. Ceny miejsc zwykłe. W niedzielę i święta o godz. 4-ej.

Istn. od r. 1848

„M. GORDON”

Istn. od r. 1848

ul. Niemiecka 26.

Wielka doroczna WYPRZEDAŻ RESZTEK

i wysortowanego towaru.

MATERJAŁY damskie i męskie, zimowe i letnie kamgarny, szewioty, wełna, jedwab.
Ceny wyjątkowo niskie.

3950

„KONTINENTS”

**ŚNIEGOWCE
i KALOSZE**
TRWAŁE I ELEGANCKIE

Grand Prix [Paris 1927]
Gold medal [Paris 1927]
Grand Prix
Lbawa 1926, 1927
Grand Prix
Mitawa 1927
Gold medal
Ryga 1927

Wielki medal złoty WILNO 1928

— ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE —

Przedstawicielstwo i skład fabryczny

B-cia TROCCYWILNO,
Niemiecka 26.
Telef. 625.

Węgiel i KOKS

wagonowo

oraz tonnowo

w zapłombowanych wozach

M. Deull, w Wilnie

Jagiellońska 3-6, tel. 811.

Szlak: Polski Lloyd, Słowackiego 27, tel. 279

3954

KONKURS.

Wydział Powiatowy Sejmiku Wileńsko-Trockiego ogłasza konkurs na stanowisko Naczelnego lekarza Sejmiku z siedzibą w Wilnie.

Uposażenie p/g VI st. st. plus 15% dodatku komunalnego. Długość wyjazdu.

Podania z załączeniem życiorysów oraz odpisów dyplomów i referencji z poprzedniej pracy społeczno-lekarskiej należy kierować do dnia 20 grudnia b. r. do Wydziału Powiatowego w Wilnie, ul. Wileńska 12.

Przewodnicząc Wydziału Powiatowego Starosta Wileńsko-Trocki

(—) J. Radwański.

3850-0

SKÓRKI FUTRZANE

wszelkiego rodzaju, a mianowicie:

BARANKI, LISY, KOZY, WYDRY, KRÓLIKI,

TCHÓRZE, TOMAKI oraz wszelkie inne

garbujemy i farbujemy

w pierwszorzędnym g tunku

Podług wypróbowanego systemu Lipskiego

HURTOWO I DETALICZNIE.

Fabryka nasza istnieje od 1911 roku.

KEILICH i GOLDA

ŁÓDŹ, ul. Włoczańska 257, tel. 30.01.

Przesyłki uskutecznią się pocztą za zaliczeniem.

Szkoła pisania na maszynach

o nowych metodach nauki, została otwarta przy Generalnym Biurze „ADMINISTRACJA” Wielka 42.

Zgłoszenia przyjmują się codziennie od 12—2 i od 5—7.

3914 1

Od r. 1843 istnieje

Wilenkin

UL. Tatarska 20

MEBLE

jadalne, sypialne, i gabinetowe, kredensy, stoły, szafy, łóżka i t. d.

Wykwintne — Mocne Niedrogo.

na dogodnych warunkach i na raty. 1564

SPRZEDAM **Wille**

Druskiemki, Jasna 4 (nad „Kotniczką”) 8 pokojowa, światło elektryczne, plac 2165 metr. kw. najwlecej dającym. Oferty: Wronki poznafskie Dr. Kapliński. 3841

Przyjmę współniczkę z m. lym kapitałem do prowadzenia mleczarni, piwarń i jadalni i praktyczną ekspedientkę, lub odstępę lokal. O warunkach: Kalwaryjska 20. (Mleczarnia) 3895

KAPELUSZE filcowe, pluszowe DAMSKIE i MĘSKIE ze starych na najnowsze fasony przerabiam, czyszczę i farbuję tylko w specjalnym naszym zakładzie.

I. LAM i SYN

WILNO, WIELKA 52/54 (wejście z bramy)

3559 0

Przedstawiciel J. WŁODAWSKI, Wilno, Ul. Wielka 29, tel. 631.

KURS SPOŁECZNY

organizowany przez Towarzystwo

„Służba Obywatelska”

rozpoczyna wykłady 6. XII. r. b. Zapisy codziennie od 10—1 p. p. w szkole Przemysłowo-Handlowej (Krolewska 4).

3935

PROWINCJA! WYJAZD do Warszawy ZBYTECZNY!
Załatwiamy wszelkie zlecenia w sądach, urzędach państw. i komunalnych, instytucjach finansowych i wszystkich innych. Interwencje, zastępstwa, porady, informacje we wszelkich sprawach. Windykacje weksli i należności. Wywiady.
BIURO
„Pomoc prawno-handlowa”
Warszawa, Nowy-Swiat 28.
Prosimy załączać znaczki pocztowe na odpowiedź
Korespondenci w całej Polsce poszukiwani 3628-4

Trwałe i eleganckie
KALOSZE i ŚNIEGOWCE „KWADRAT”
Grand-Prix
Białystok 1928.
Wielki medal złoty
Wilno 1928.
JAKOŚĆ GWARANTOWANA
QUADRAT
GRAND-PRIX Riga 1928.
ŻĄDAĆ WSZĘDZIE.
SKŁAD **M. ZŁATIN**
Fabryczny
WILNO, Niemiecka 28, telef. 13-21.
3952

Na **Gwiazdkę!!!**
Zabawki, lalki, ozdoby choinkowe upominki dla dorosłych.
Kalendarze najrozmaitsze, wielki wybór, ceny b. przystępne.
W. Borkowski
Mickiewicza 5.
Telefon 372.
Filja Św. Józefa.
Telefon 371.
3937 2

Dr. D. OLSEJKO
Choroby ucha, gardła i nosa.
Przyjmuje w Lecznicy Litewskiej (ul. Wileńska 28).
Od 11—1 popoł. 3913

DOKTÓR MEDYCYNY A. CYMBLER
Choroby weneryczne i skórne. Elektroterapia, Diatermia, Stofce górskie, Sellux.
Mickiewicza 12
róg Tatarskiej.
Przyjmuje 9—2 i 5—7 3584

Dr. J. Bernsztejn
chor. skórne, weneryczne, syfisy i moczopłciowe.
Mickiewicza 28 m. 5.
Przyjmuje od 9—1 i 4—8. 3305

OSZCZĘDNOŚCI
w każdej sumie lokujemy na absolutnie pewne zabezpieczenie i na dogodnych warunkach
Wileńskie Biuro Komisowo-Handlowe
Mickiewicza 21 tel. 152.
3945

Akuszarki
Akuszarka
Maria Brzezina
przyjmuje od 9 rano do 7 w. ul. Ad. Mickiewicza 30 m. 4. W. Zdr. Nr. 3093. 3924

LEKARZE-DENTYSCI
LEKARZ-DENTYSTKA JULJA
Biliunas-Matijosaitis
Przyjm. 12—2 i 3—5, ul. Jagiellońska 9—3. 3685

Informator grodzieński
Zabiegi kosmetyczne, parowar, sieniowanie nóg, masaż elektryczny w gabinecie dyplomowanej specjalistki Wandy Czeczot przy fryzjeri Zalewskiego w Grodnie, ul. Dominikańska 22. 3649-0

Dr. Kaplan
Choroby weneryczne i skórne. Wileńska 11, tel. 640.
Od 10—1 i 4—7 wiecz.

Dr. Kenigsberg
CHOROBY WENERYCZNE I SKÓRNE. Przyjmuje 9—12 i 4—8.
Mickiewicza 4
tel. 1090. W.Z.P. 39 3904

DOKTÓR D. Zeldowicz
choroby weneryczne, syfisy, n. rzędów moczowych, od 9—1, od 5—8 wiecz.

Dr. Zeldowicz
Kobieta-Lekarz
Dr. Zeldowiczowa
KOBIECE, WENERYCZNE, NARZĄDÓW MOCZOWYCH. Od 12—2 i od 4—6
ul. Mickiewicza 24, tel. 277. W. Zdr. Nr. 152. 390

Przy zakupach prosimy naszych Szan. Czytelników powoływać się na ogłoszenia w „Kurjerze Wileńskim”.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Jagiellońska 3. Tel. 99. Czynne od godz. 9—3 popoł. Naczelnik redaktor przyjmuje od 2—3 popoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 6 do 7 wiecz. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Administrator przyjmuje od 9—2 popoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9—3 i 7—9 wiecz. Konto czekowe P.K.O. 80.750. Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893. III, IV, V, VI — 35 gr., za tekstem — 15 gr., kronika rekl.-komunikaty — 1.00 zł. za wiersz redakcyjny, ogłoszenia mieszkaniowe — 10 gr. za wiersz. Do tych cen dolicza się: za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne — 50% drożej, z zastrzeżeniem miejsca — 25% drożej, w numerach niedzielnych i świątecznych — 25% drożej, zagraniczne — 100% drożej, zamiejscowe — 25% drożej. Dla poszukujących pracy 50% niżżej. Za dostarczenie n-ru dowodowego — 20 gr. Układ ogłoszeń 5-cio łamowy, na str. IV 8-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.